

Informe trimestral de conjuntura catalana

Abril 2021

Editorial

Comencem a veure la llum al final del túnel en la crisi de la Covid-19. Després d'un primer trimestre d'estancament en el ritme de recuperació a causa de la tercera onada, en el segon trimestre s'albira una mica més d'optimisme gràcies al bon ritme de vacunació i a l'impacte positiu que tindrà en l'economia la posada en marxa de nous plans d'estímul econòmics com el dels Estats Units de més d'1,9 bilions de dòlars. Però no serà fins al tercer trimestre, amb l'arribada de l'estiu, quan es preveu que la recuperació agafi embranzida. De fet, amb el bon temps i l'increment progressiu de població vacunada, es preveu que el sector turístic, que a Catalunya representa el 12% del PIB, pugui situar-se en un 50-60% del nivell de 2019, tot i que amb un major protagonisme del turisme interior enfront de l'estranger.

Per altra banda, la indústria continua el gradual procés de recuperació de la mà de les exportacions, que han registrat un increment del 6,4% al febrer, superant els efectes negatius del *Brexit*, la crisi de l'automòbil i l'encariment del transport marítim. A partir de la segona meitat de l'any els intercanvis amb els EUA es podran beneficiar de la suspensió dels aranzels imposats per Trump pel conflicte Airbus-Boeing. El fet que Catalunya tingui una pes destacat dels sectors agroalimentari i

farmacèutic, està suposant un element de suport important per a la recuperació de les exportacions i de l'economia en general.

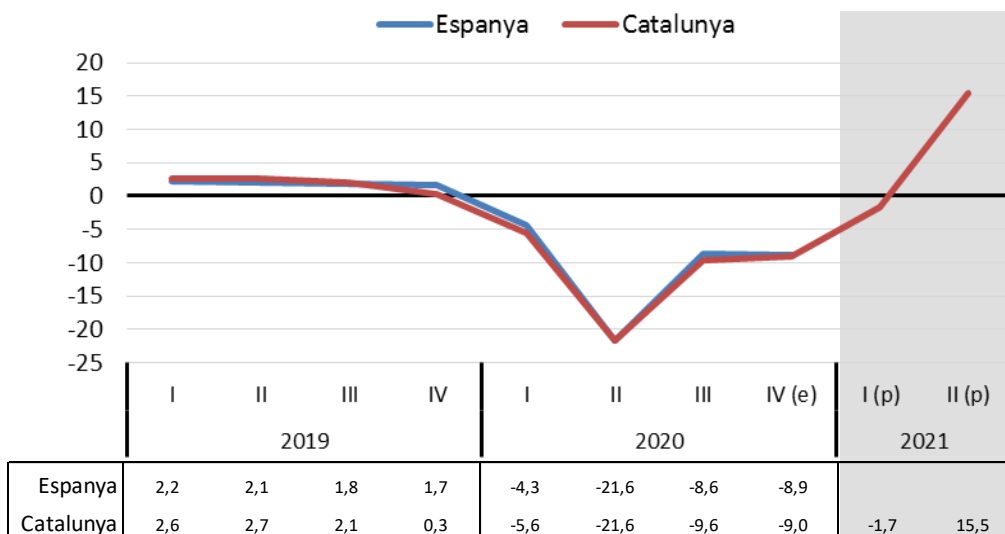
Les perspectives econòmiques que vam publicar ara fa tres mesos es mantenen igual en línies generals. Preveiem una recuperació intensa en la segona meitat de l'any que continuarà durant el 2022. El PIB català podria créixer un 6% el 2021, recuperant només la meitat del perdut el 2020. El 2022 continuarà la tendència alcista a un ritme similar al de 2021 (6,1%) i l'economia acabarà l'any aproximant-se al nivell de pre pandèmia de 2019. Per tant, serà una recuperació repartida en dos anys.

Els 5 factors clau que incidiran en el compliment del pronòstic actual de recuperació econòmica per al 2021 són: 1) l'assoliment de la immunitat de grup a finals d'estiu; 2) molt vinculat a l'anterior, la recuperació del turisme al 50-60% del nivell de 2019; 3) l'increment del consum privat impulsat per l'acumulació d'estalvi generat durant la crisi; 4) la concessió d'ajudes directes a empreses i autònoms suficients com per evitar el seu tancament; i 5) l'estímul de la inversió que es produirà gràcies a la posada en marxa dels fons *Next Generation EU*, amb una quantitat de 27.000 milions d'euros pressupostats per l'Estat per aquest any.

*La recuperació
anirà de menys
a més el 2021 i
continuarà el
2022 fins assolir
el nivell
pre pandèmia*

*El ritme de
vacunació
condicionarà la
temporada
turística i el
compliment de
les previsions
econòmiques*

Gràfic 1. Evolució del PIB (corregit d'estacionalitat) (Taxes de var. interanual, en %)

Fons: Espanya: INE (fins al 4T20)
Catalunya: Idescat (fins al 4T20) i estimacions pròpies (1T21 i 2T21)

Síntesi de la conjuntura catalana: lenta però progressiva recuperació de l'activitat econòmica

Fa poc més d'un any de la declaració de l'estat de l'alarma el dia 14 de març. Des d'aleshores, amb diferents nivells d'intensitat, s'han produït tot un seguit de restriccions a la mobilitat i de tancaments que han fet impossible mantenir l'activitat econòmica en certs sectors, tal i com es venia realitzant.

A nivell macroeconòmic, el resultat d'aquestes restriccions i, fins i tot del tancament de branques senceres de l'activitat econòmica en alguns moments, ha estat el d'un quadre macroeconòmic totalment atípic l'any 2020. En aquest sentit, les últimes estimacions oficials (Idescat) apunten a un reducció del PIB català al 2020 de l'11,5%, unes dècimes superior a la reducció del 10,8% estimada per a l'economia espanyola (INE).

Després del *shock* rebut per l'economia el segon trimestre de l'any passat, el seguiment de l'activitat econòmica ha anat donant senyals de progressiva recuperació amb alts i baixos en funció de les diferents onades de la pandèmia que s'han anat succeint. A hores d'ara, la recuperació s'està produint parcialment i amb grans diferències sectorials. La millor notícia per a l'economia ha estat l'inici de la campanya de vacunació, que permetrà limitar l'impacte

del virus i anar eliminant totes aquestes restriccions que van començar fa un any. Ara bé, tot apunta a que aquesta tendència de recuperació progressiva serà la dominant al llarg de tot l'any 2021, anant de menys a més, i que continuarà el 2022.

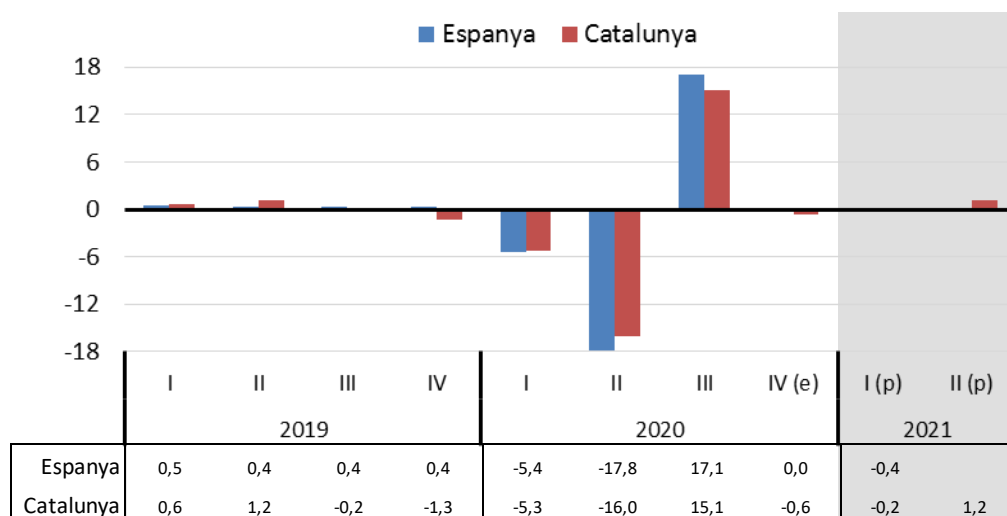
De fet, les previsions actuals senyalen que cada trimestre presentarà una taxa de creixement del PIB superior a l'anterior. Per al primer trimestre de 2021 s'estima un descens del -0,2%, però per al segon trimestre es preveu ja una taxa intertrimestral positiva de l'1,2%. En la segona part de l'any les taxes de variació trimestrals aniran a l'alça fins a tancar l'any 2021 amb un creixement del PIB proper del 6,0%. A nivell interanual, les previsions són del -1,7% i 15,5% per als primers dos trimestres de l'any.

Amb tot, qualsevol previsió macroeconòmica ha de ser interpretada en aquests moments amb molta prudència. Especialment per dos motius. D'una banda, les estimacions poden estar esbiaixades a l'alça si apareixen noves variants del virus i/o dificultats addicionals en el procés de vacunació. D'altra banda, poden ser esbiaixades a la baixa per l'efecte del pla *Next Generation EU*, ara per ara molt inconcret, inclús en la seva periodificació temporal.

S'estima un descens del PIB trimestral de dues dècimes el primer trimestre

En el segon trimestre es preveu que el PIB creixi un 1,2% respecte al primer

Gràfic 2. Evolució del PIB (corregit d'estacionalitat) (Taxes de var. intertrimestral, en %)

Fonts: Espanya: INE (fins al 4T20) i estimació Banc d'Espanya (1T21)
Catalunya: Idescat (fins al 4T20) i estimacions pròpies (1T21 i 2T21)

Previsions per a l'any 2021: creixement del PIB del 6,0% i recuperació de la meitat de la caiguda de 2020

Com ja s'ha comentat, a l'hora de fer previsions sobre l'evolució econòmica a Catalunya per al conjunt de l'any 2021 cal tenir ben present que la incertesa sobre l'evolució econòmica és molt superior a l'habitual. Les incerteses relatives a la campanya de vacunació i a la pròpia evolució de la pandèmia afegeixen una font de variabilitat elevada, i això condiciona també les previsions macroeconòmiques.

Cal tenir en compte, a més, que en aquest context de forta variabilitat resulta més informatiu fixar-se en les taxes de creixement intertrimestral que no pas en les interanuals. Fins i tot, degut a la singularitat de l'any 2020, pot resultar més útil comparar les dades mensuals disponibles a partir de març amb les referides al mateix mes de 2019 (nivell pre-pandèmia) en lloc de les del 2020, quan van patir una caiguda mai vista. Per això, al llarg d'aquest informe es poden utilitzar comparacions que poden no ser homogènies, però sempre s'indica la referència temporal de la comparativa.

El supòsit de partida utilitzat en el càlcul de les previsions és la d'una progressiva tornada a la normalitat abans de finals

d'any, eliminant gradualment les restriccions derivades de la pandèmia. Això no exclou la possibilitat de que, en els propers mesos, sorgeixin nous brots de la malaltia que puguin implicar restriccions puntuals; però la progressiva administració de les vacunes ha de permetre una retirada gradual de les mesures de contenció, fins a la seva desaparició pràcticament total a finals d'aquest any 2021. Amb aquesta hipòtesi, les prediccions apunten a un creixement del PIB del 6,0% en el conjunt de l'any.

Pel costat de la demanda es preveu una clara expansió de tots els components del PIB. Ara bé, aquests creixements venen influïts en bona mesura per quina ha estat la magnitud de la caiguda el 2020. Així, per al consum privat i la inversió, es preveuen creixements del 5,1% i 6,9%, respectivament, que en cap cas permetrien compensar la forta contracció observada durant l'any 2020 (-12,5% i -13,6%).

En canvi, el creixement del consum públic es preveu moderat, al voltant del 3,2%. En el cas del sector exterior, també es preveuen creixements molt importants, del 12,6% en les exportacions i l'11,6% en les importacions.

Mantenim la previsió de creixement del PIB el 2021 en el 6%

Es preveu que el creixement del PIB es tradueixi en un augment del 3,8% dels llocs de treball

PREVISIONS PER A LES PRINCIPALS MACROMAGNITUDS DE L'ECONOMIA CATALANA

	2020	2021 (p)	2022 (p)
Producte Interior Brut	-11,5%	6,0%	6,1%
Consum Privat	-12,5%	5,1%	4,9%
Consum Públic	5,1%	3,2%	2,6%
Formació Bruta de Capital	-13,6%	6,9%	6,5%
Exportacions	-22,6%	12,6%	13,8%
Importacions	-18,7%	11,6%	12,1%
VAB agricultura	-2,6%	2,0%	2,6%
VAB indústria	-9,0%	6,6%	5,9%
VAB construcció	-15,4%	8,8%	6,8%
VAB serveis	-11,7%	5,7%	6,3%
Índex Preus Consum (base 2011)	-0,4%	1,3%	1,4%
Ocupats	-9,0%	3,8%	4,2%
Taxa d'atur	12,6%	13,5%	12,7%

Font: Idescat (2020) i elaboració pròpia (2021 i 2022). P: previsions d'AQR-Lab i Cambrabcn.

Unitats: Taxes variació interanual (%)

Data d'actualització: 15/4/2021

És interessant observar que, d'acord amb aquestes estimacions, l'aportació del sector exterior al creixement del PIB tornarà a ser positiva, després d'un any 2020 en què l'aportació va ser clarament negativa.

Pel costat de l'oferta es preveu també una clara evolució a l'alça del Valor Afegit Brut (VAB) en tots els sectors. Concretament, del 8,8% a la construcció, del 6,6% a la indústria i del 5,7% als serveis. En canvi, el sector primari, que és el que ha patit un menor *shock* el 2020, també creixerà el 2021 però menys que la resta, al voltant del 2,0%

Índex de confiança empresarial: millora clara en el segon trimestre

Hores d'ara està clar que la major o menor velocitat en la recuperació de l'activitat econòmica a nivells de pre-pandèmia dependrà de l'eficàcia de la campanya de vacunació, però també de les decisions que prenguin els agents econòmics.

Per tant, dins de l'enorme incertesa del moment, una de les dades que més valor té per fer un seguiment de l'evolució econòmica és l'Índex de confiança empresarial harmonitzat (ICEH). Aquesta és justament una de les dades més indicativa

Pel que fa al mercat de treball, les previsions apunten a un creixement del nombre d'ocupats (3,8%, enfront d'una caiguda del 9% el 2020), que no evitarà un creixement de la taxa d'atur (del 12,6% al 13,5%), donada l'atípica evolució d'aquestes magnituds, afectades pels ERTOS.

Finalment, i pel que fa a la inflació, cal destacar que després d'un període amb taxes d'inflació negatives des de la declaració de l'estat d'alarma, es preveu que els propers mesos les taxes d'inflació es mantinguin en valors positius.

per analitzar la situació actual, donat que s'han publicat recentment les dades referides al segon trimestre.

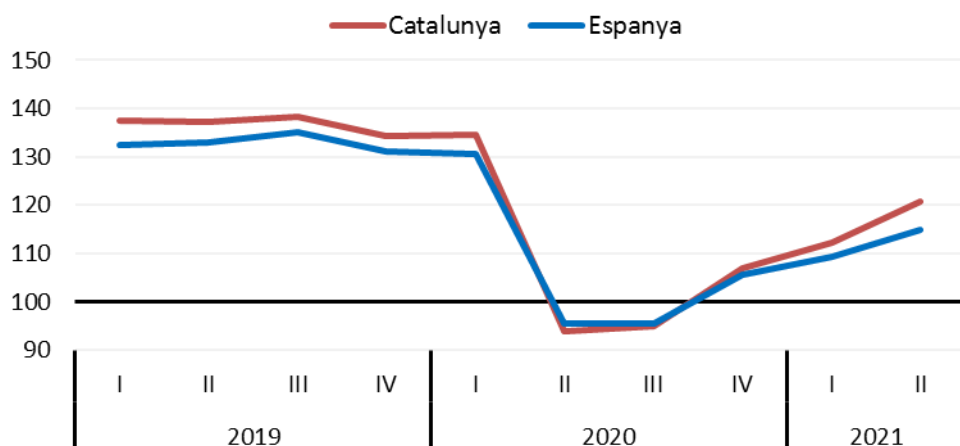
L'ICEH assenyala una progressiva millora de la confiança empresarial en el segon trimestre respecte al trimestre anterior (+7,7%). Comparat amb el registre d'un any abans, la diferència és molt més clara: del 29% per l'efecte esglaó derivat de la intensa caiguda registrada en el segon trimestre de 2020.

Es preveu un increment de la taxa d'atur fins al 13,5% el 2021

La inflació tornarà a valors positius el 2021

Millora la confiança empresarial en el segon trimestre

Gràfic 3. Índex de confiança empresarial harmonitzat (Índex, base IT.2013=100)

Font: INE (ESP) i Idescat (CAT)

Ara bé, en relació amb la pregunta plantejada més amunt, aquests valors encara son lluny del valor del mateix trimestre del 2019 (un 12% per sota), fet que demostra que encara hi ha un llarg marge de millora. La comparació sectorial apunta millores generalitzades, però també diferències clares en l'evolució. En conjunt, comparat amb l'any passat, la millora és més clara a la construcció i més moderada a l'hostaleria i transport, mentre que la indústria i el comerç reflecteixen situacions properes a la mitjana global.

Però si ens fixem en l'evolució respecte a l'anterior trimestre, la millora de la confiança més important en el segon trimestre es dona clarament en el sector de

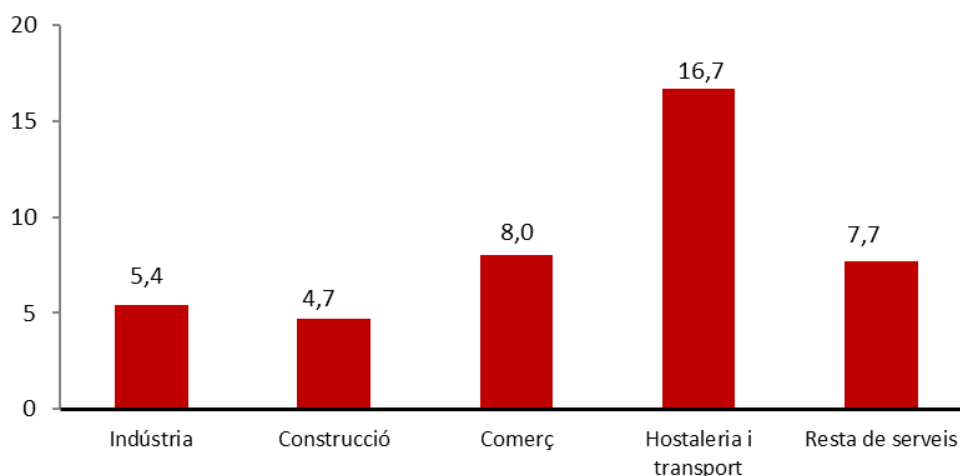
l'hostaleria i transport, fruit de les expectatives que ha generat la campanya de vacunació en aquests sectors, que són els més afectats per les restriccions. El comerç i la resta de serveis també mostren una millora de la confiança, però de menor intensitat, mentre que la indústria i la construcció moderen les perspectives en el segon trimestre després del fort repunt dels trimestres anteriors.

De la comparació amb el conjunt de l'economia espanyola se n'extreu que Catalunya mostra una millora més clara de la confiança empresarial en la primera part del 2021, en part explicada perquè la caiguda també va ser més intensa el 2020.

La confiança en el segon trimestre s'incrementa sobretot a l'hostaleria i el transport

La confiança empresarial millora més a l'economia catalana que a l'espanyola

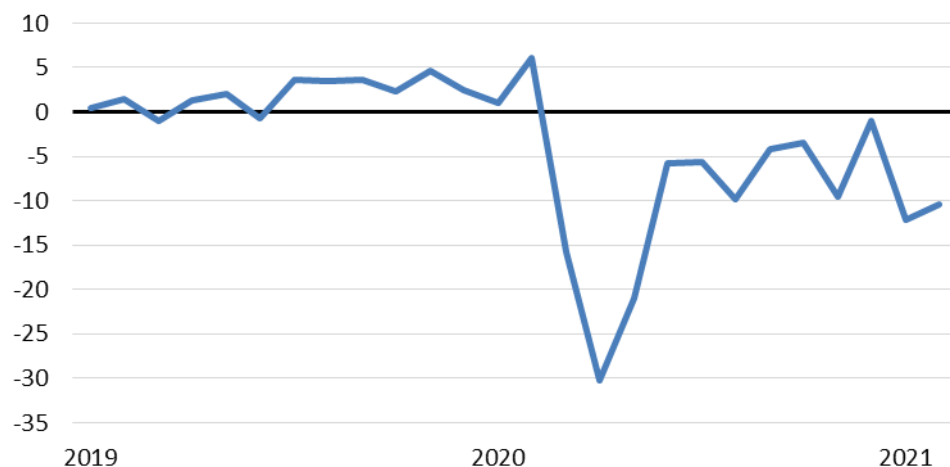
Gràfic 4. ICEH per sectors a Catalunya. II trimestre del 2021 (Taxa variació trimestral, %)

Font: Idescat

Gràfic 5. Índex de comerç al detall

(Base 2015=100 a preus constants, taxa de variació interanual, en %)

Font: Idescat i INE

Consum: previsió de creixement moderat al 2021

L'any 2020 s'han produït canvis molt significatius en les pautes de consum de les famílies arrel de la pandèmia. La primera conseqüència ha estat una forta reducció del consum a nivell agregat. No tan sols per una reducció de la renda, sinó també perquè l'estalvi de les llars s'ha incrementat molt, tant l'estalvi forçós com el de precaució. Això fa preveure que quan les condicions econòmiques millorin el consum pot créixer ràpidament.

Un dels indicadors que tradicionalment resulta més fiable per seguir l'evolució del consum de les famílies és la matriculació de turismes, tot i que en la conjuntura actual no sembla un bon indicador per la crisi que pateix les vendes al sector a causa dels canvis normatius sobre emissions.

En canvi, si ens fixem en el comerç en general, l'evolució de l'índex de vendes en el comerç al detall ha tancat el mes de febrer amb una caiguda acumulada (dos mesos) de l'11,4% en relació amb els primers dos mesos del 2020. A més, el volum de consum agregat també s'ha vist molt afectat per la reducció del nombre de turistes arran de les restriccions de mobilitat actuals.

De cara al 2021, una primera estimació del consum privat en base a models econòmics condueix a una previsió de creixement per al conjunt de l'any del 5,1%. Aquest creixement no compensaria ni de bon tros la contracció produïda el 2019 i, per tant, caldrà esperar a finals del 2022 per recuperar nivells de consum agregat similars als anteriors a la pandèmia.

Creixement previst del consum privat del 5,1% el 2021 que no compensa la davallada del 12,5% de 2020

Les limitacions a la mobilitat i a determinades activitats està frenant el consum privat i augmentant l'estalvi "forçós"

Taula 1. Evolució dels indicadors. Consum

	Darrera dada	Període	% Variació mensual	% Variació interanual	% Variació acumulada*
Matriculació de turismes (nombre)	12.307	març 21	33,3%	-38,8%**	-15,3%
Índex vendes grans superfícies, preus constants (Base 2015=100)	63,0	feb. 21	-14,4%	-24,0%	-28,2%
Índex comerç al detall, preus constants (Base 2015=100)	83,6	feb. 21	-8,0%	-10,5%	-11,4%
Importacions de béns de consum (milions d'euros)	2.079,4	feb. 21	15,9%	-19,4%	-23,5%

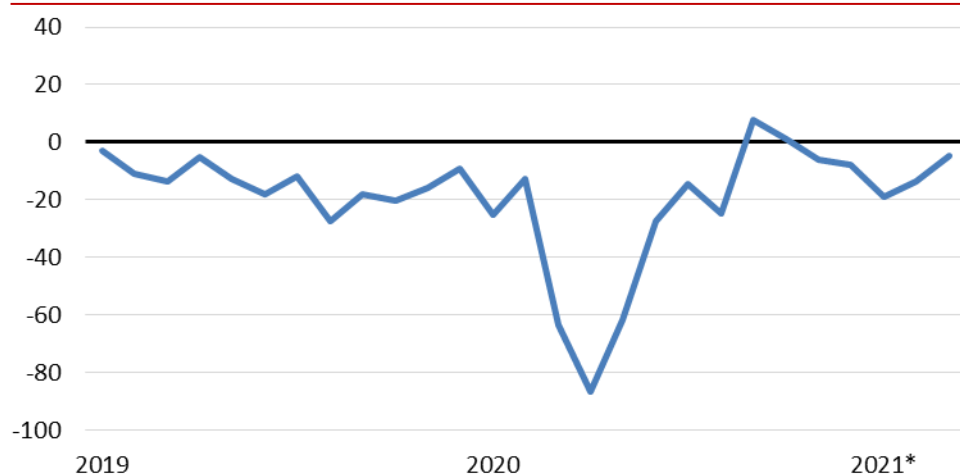
Font: Idescat i INE

*Variació interanual de la dada acumulada des de l'inici de l'any.

**Variació respecte al mateix període del 2019.

Gràfic 6. Matriculació de vehicles industrials

(Taxa de variació interanual, en %)

Font: Idescat

*La variació del març 2021 és respecte al mateix mes del 2019.

Inversió: molta incertesa en l'evolució de la inversió en els propers mesos

La disponibilitat d'informació completa per al conjunt del 2020 ha permès corregir a l'alça la previsió feta fa uns mesos sobre la contracció de la inversió, de manera que finalment s'ha quedat en un -13,6%, degut a que els darrers mesos del 2020 es va moderar l'impacte del *shock*.

Ara bé, les dades disponibles dels primers mesos del 2021 continuen donant senyals de feblesa, si bé la tendència general és de millora. Entre la informació sobre indicadors directes, es pot destacar que la matriculació de vehicles industrials ha registrat una variació interanual al març del -4,7% respecte a la situació de prepanidèmia (març 2019), moderant així el descens registrat en els mesos anteriors.

D'altra banda, les importacions de béns de capital registren fins al mes de febrer una variació acumulada de l'1,8%, dada

clarament superior a la dels mesos anteriors, quan es van registrar taxes molt negatives. La inversió estrangera continua registrant una taxa interanual clarament negativa al quart trimestre (darrera dada disponible), amb un registre del -17,9%.

La síntesi de tota la informació disponible es tradueix en què les estimacions de la Cambra i AQR-Lab (UB) per al conjunt del 2021 siguin d'un increment de la inversió del 6,9%. Aquesta taxa quedaria molt lluny de compensar la reducció observada el 2020, de manera que caldrà esperar a l'any 2022 per recuperar el volum d'inversió previ a la pandèmia. Cal recordar que la inversió és molt sensible al canvi d'expectatives econòmiques i, per tant, en la mesura que es vagi avançant en la vacunació podria haver un canvi bruscat de les perspectives empresarials a curt termini.

La reducció de la inversió el 2020 ha estat inferior a la prevista en informes previs

Previsió de creixement de la inversió del 6,9% el 2021

Taula 2. Evolució dels indicadors. Inversió

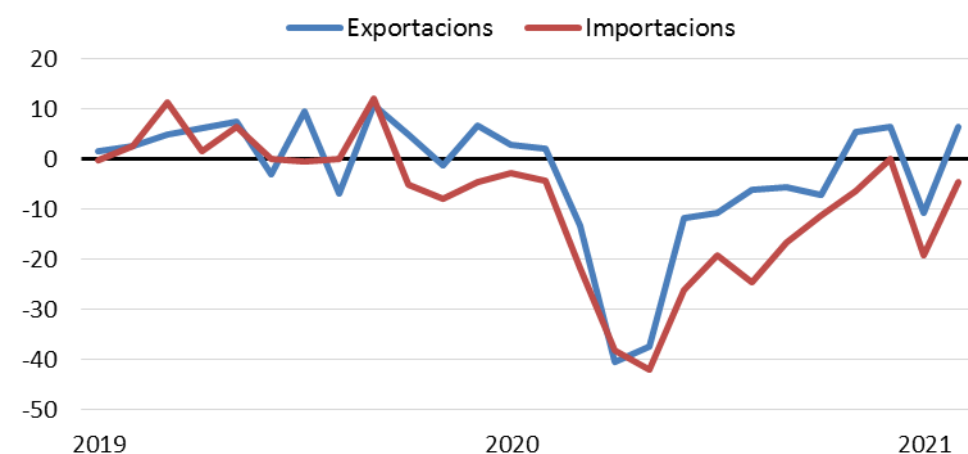
	Darrera dada	Període	% Variació mensual/trimestral	% Variació interanual	% Variació acumulada*
Matriculació de vehicles industrials (nombre)	2.825	març 21	36,7%	-4,7%**	17,9%
Importacions de béns de capital (milions d'euros)	527,3	feb. 21	16,9%	9,2%	1,8%
Crèdit al Sector privat (milions d'euros)	203,2	4T-20	1,2%	3,2%	3,2%

Font: Idescat, INE i Banc d'Espanya

*Variació interanual de la dada acumulada des de l'inici de l'any.

**Variació respecte al mateix període del 2019.

Gràfic 7. Comerç exterior de béns (Taxa de variació interanual, en %)

Font: Duanes

Sector exterior: es preveu una aportació positiva al creixement el 2021

Sens dubte, la pandèmia ha tingut un fort impacte econòmic a tots els països. Ara bé, aquest impacte presenta asimetries entre països. Per això, l'evolució del sector exterior no ha estat uniforme.

En els darrers mesos, l'evolució de les exportacions i importacions està millorant ràpidament, tot i que amb diferències molt importants. Al febrer, les exportacions han registrat un increment interanual del 6,4%, tenint en compte que comparem amb dades de febrer de 2020 quan els efectes de la pandèmia no eren globals. Aquesta bona evolució contrasta amb la de gener que es va veure afectat per l'entrada en vigor del *Brexit*, el tancament de països a Europa degut a la primera onada i el temporal Filomena. Al febrer, l'augment s'explica per una millora generalitzada per sectors, especialment notable en el cas dels productes químics (17,1%) i l'alimentació (9,5%). Per destinació geogràfica també s'observa un augment pràcticament global exceptuant el cas del Regne Unit, on

continua la caiguda de les exportacions. En canvi, les importacions encara registren un descens del 4,7% per la caiguda del consum privat i la inversió.

Pel que fa a les importacions, hi ha diferències clares per destinació econòmica. En el cas dels béns de consum són un -19% inferiors al febrer del 2020, mentre que les compres de béns intermedis són un 2,7% superior i les de béns de capital un 9,2% més.

Per al conjunt de l'any, les estimacions elaborades per la Cambra de Comerç i AQR-Lab (UB) apunten a un increment de les exportacions del 12,6% i de les importacions de l'11,6%. Encara que sigui molt provisional per l'elevada incertesa, es preveu de cara al 2022 un increment elevat de les dues components, mantenint, això sí, l'aportació positiva al creixement, fruit d'un major increment de les exportacions que de les importacions.

Previsió de creixement de les exportacions del 12,6% el 2021

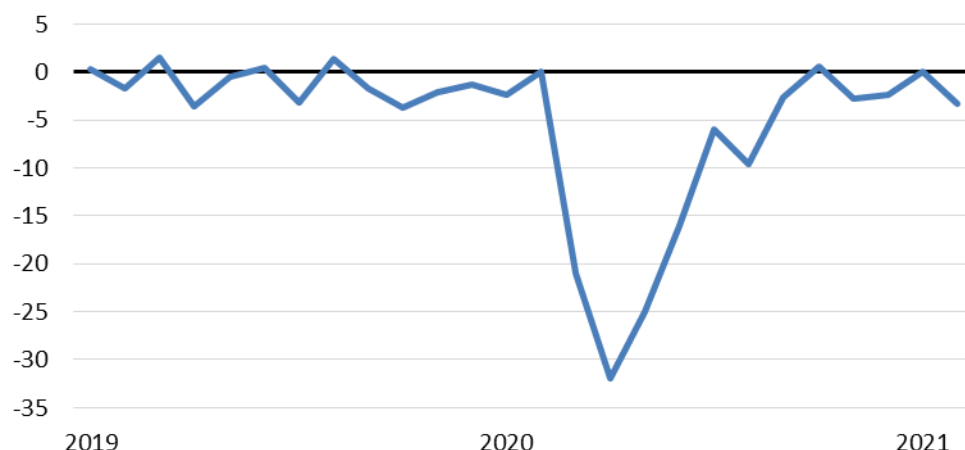
Previsió de creixement de les importacions de l'11,6% el 2021

Taula 3. Evolució dels indicadors. Sector exterior

	Darrera dada	Període	% Variació mensual/ trimestral	% Variació interanual	% Variació acumulada*
Exportacions de béns (milions d'euros)	6.351,5	feb. 21	21,0%	6,4%	-2,1%
Importacions de béns (milions d'euros)	6.981,7	feb. 21	14,9%	-4,7%	-12,1%
Inversió estrangera (milions d'euros)	1.244,6	4T-20	167,1%	-17,2%	-22,7%
Inversió a l'estranger (milions d'euros)	202,6	4T-20	256,1%	-57,0%	167,8%

Font: Duanes i Idescat

*Variació interanual de la dada acumulada des de l'inici de l'any.

Gràfic 8. Índex de Producció Industrial corregit est. (Taxa variació interanual, en %)

Font: Idescat i INE

Indústria: previsió de creixement moderat el 2021

L'anàlisi de l'activitat industrial a Catalunya mostra que, tot i la progressiva recuperació de l'activitat que s'ha anat produint després de l'estiu, encara s'està lluny de recuperar el nivell d'activitat prèvia a la pandèmia. Les darreres estimacions oficials apunten a que s'ha tancat l'any 2020 amb una caiguda del VAB industrial del 9,0%, resultat sobretot de la contracció entre els mesos de març i juny.

L'indicador més representatiu del sector industrial és l'índex de producció industrial corregit d'efectes calendari, que està disponible hores d'ara fins al mes de febrer de 2021, de manera que resulta adient fer la comparació en termes interanuals.

Concretament, les dades de gener i febrer indiquen una reducció de la producció industrial respecte a un any abans del -0,1% i del -3,4%, respectivament. Per tant, tot i no haver assolit encara els nivells de producció previs a la pandèmia, no s'està molt lluny si ho comparem amb les taxes

interanuals dels mesos de març a juny de l'any passat, quan es van registrar caigudes d'entre el -15% i el -32%.

Ara bé, s'observen diferències de comportament molt clares a nivell sectorial. D'una banda, els béns d'equipament registren una disminució interanual al febrer del -10,7%, xifra que contrasta amb la caiguda més moderada de la producció de béns de consum (-3,6%). En canvi, en el cas dels béns intermedis la dada mostra un increment de l'1,0%.

Per al conjunt de l'any, les estimacions elaborades per la Cambra de Comerç i AQR-Lab (UB) en base a tota la informació disponible apunten a un increment del VAB industrial l'any 2021 del 6,6%. Aquest creixement és inferior a la caiguda del VAB registrada el 2020. Però si es fa el seguiment de l'activitat a nivell mensual, es pot preveure que a finals d'aquest any s'haurà pogut recuperar el nivell d'activitat previ a la pandèmia.

La indústria es recuperarà un 6,6% el 2021 i s'aproximarà al nivell previ a la pandèmia

Comportament diferent en funció del tipus de béns industrials considerats

Taula 4. Evolució dels indicadors. Indústria

	Darrera dada	Període	% Variació mensual	% Variació interanual	% Variació acumulada*
Índex de producció industrial (base 2015=100)	102,7	feb. 21	5,5%	-4,1%	-5,1%
Índex de producció industrial corregit (base 2015=100)	100,9	feb. 21	-3,9%	-3,4%	-1,6%
Facturació d'energia elèctrica a la indústria (GWh)	3.030,8	març 21	151,4%	-5,9%**	-0,4%
Afiliacions a la indústria total règims (milers)	474,3	març 21	-0,1%	-2,6%**	-1,4%

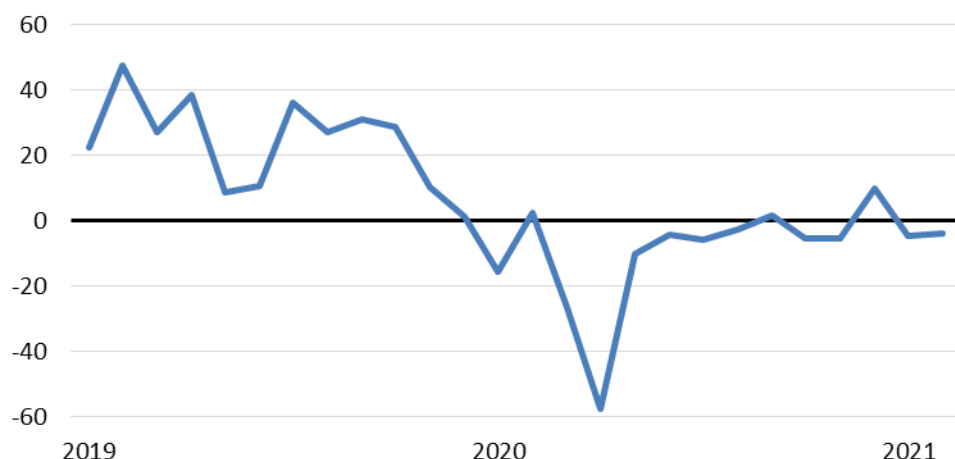
Font: Idescat i INE

*Variació interanual de la dada acumulada des de l'inici de l'any.

p.p: Variació en punts percentuals.

**Variació respecte al mateix període del 2019.

Gràfic 9. Consum de ciment (Taxa variació interanual, en %)

Font: Idescat

Construcció: sector més dinàmic en aquests moments

Continuant amb l'evolució del PIB des del vessant de l'oferta, tots els indicadors disponibles sobre el sector de la construcció mostren una forta caiguda de l'activitat durant el 2020, coherent amb la dada oficial (Idescat) que quantifica el descens del VAB en un 15,4%.

De la mateixa manera que va ser el sector on la reducció del VAB al 2020 fou superior, també és el sector que s'està recuperant més ràpidament. La comparació en l'evolució de les dades d'afiliació a la Seguretat Social per sectors així ho reflecteix. Així, comparant el nombre d'afiliats entre gener i març amb el mateix període però del 2019, s'obté una variació acumulada del -2,2% a la indústria, del -0,8% als serveis i del 0,8% a la construcció. Per tant, al menys pel que fa al nombre de treballadors afiliats, a la construcció ja s'han recuperat les xifres prèvies a la pandèmia, no així a la indústria ni al sector serveis.

Malauradament, encara es disposa de poques dades –i en molts casos provisionals– per a la majoria d'indicadors utilitzats habitualment per fer un seguiment del sector. Una dada sempre informativa és la referida al consum de ciment. Tot i que les xifres publicades des del mes de març de l'any passat són provisionals, es pot constatar que al gener i febrer d'aquest any el consum de ciment ha caigut un 4,6% i 3,8%, respectivament, respecte al de fa un any. Per tant, valors clarament inferiors, a les caigudes observades entre març i maig del 2020, que van oscil·lar entre el -10% i el -57,4%. Ara bé, es tracta d'un indicador molt volàtil que només pot servir per tenir una senyal de la direcció.

D'acord amb el model economètric usat per la Cambra de Comerç i AQR-Lab, en base a tota la informació disponible, s'obté una estimació del creixement del VAB a la construcció per al conjunt de l'any 2021 al voltant del 8,8%.

La construcció és el sector que s'està recuperant a un ritme més ràpid

Creixement previst del VAB a la construcció del 8,8% el 2021

Taula 5. Evolució dels indicadors. Construcció

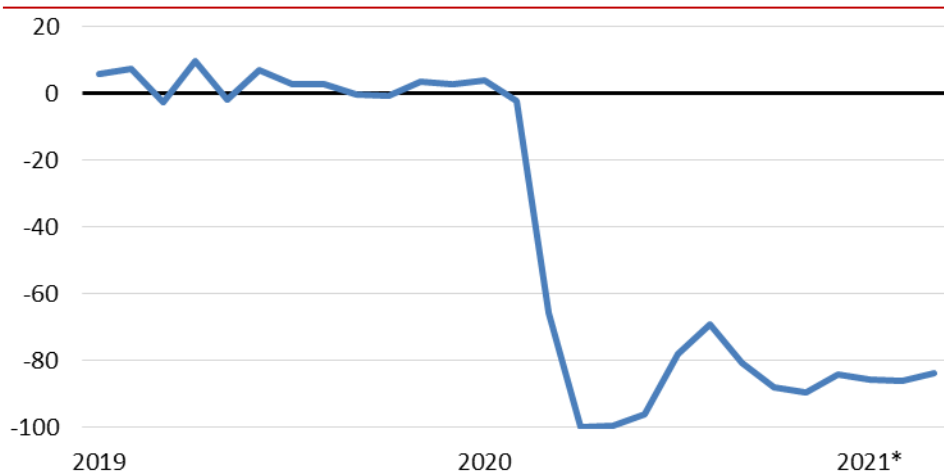
	Darrera dada	Període	% Variació mensual	% Variació interanual	%Variació acumulada*
Consum de ciment (milers de tones)	170,7	feb. 21	16,8%	-3,8%	-4,2%
Habitatges iniciats (nombre)	1.276	gen. 21	-5,8%	-21,4%	-21,4%
Habitatges acabats (nombre)	736	gen. 21	-19,7%	-27,3%	-27,3%
Licitació oficial (milions d'euros)	117,0	gen. 21	-21,1%	-23,7%	-23,7%
Afiliacions a la construcció total règims (milers)	209,8	març 21	0,4%	0,4%**	2,2%

Font: Idescat i INE

*Variació interanual de la dada acumulada des de l'inici de l'any.

**Variació respecte al mateix període del 2019.

Gràfic 10. Pernoctacions en establiments hotelers (Taxa variació interanual, en %)

Font: Idescat

*La variació del març 2021 és respecte al mateix mes del 2019.

Serveis: previsió de creixement moderat, però amb una elevada incertesa

El sector serveis és sobre el qual hi ha més incertesa i, per tant, les prediccions s'han de prendre amb molta prudència. La seva evolució depèn essencialment de la forma com es vagin aixecant les restriccions a la mobilitat i l'activitat, sobretot en els sectors del turisme, la restauració i el sector cultural on aquestes restriccions són més importants. Ara bé, tot i que no es pugui preveure quan es completarà l'eliminació d'aquestes mesures, els indicadors econòmics reflecteixen una progressiva millora els darrers mesos, excepte en el cas del turisme. Tot i que, a diferència de la indústria i sobretot de la construcció, la recuperació del nivell d'activitat previ a la pandèmia pugui trigar més temps.

En definitiva, el sector continua amb un nivell d'activitat molt per sota del d'abans de la pandèmia. Per exemple, si ens fixem en el sector comercial, l'índex de vendes en grans superfícies (IVGS) reflecteix al gener i febrer taxes de variació del -31,5% i -24,0% respecte a un any abans. En el cas de l'índex de comerç al detall (ICD) aquestes taxes són

del -12,2% i -10,5%. En l'evolució d'aquest indicador es poden observar també fortes diferències segons el tipus de productes. D'una banda, l'alimentació amb taxes de variació positives i, per altra banda, els béns d'equipament personal amb caigudes al voltant del 40%. Les dades d'indicadors relacionats amb la mobilitat i el turisme són encara més extremes. Així, el moviment de passatgers per transport aeri al març de 2021 és un 86% inferior al nivell de pre-pandèmia. En el cas del nombre de viatgers en establiments hotelers les taxes per al mateix període són també properes al 80% respecte al 2019. En definitiva, indicadors clars de l'encara pràctica paralització de l'activitat turística.

A partir de tota aquesta informació, i de les dades històriques del sector, les estimacions pròpies de la Cambra i AQR-Lab (UB) apunten a que el 2021 es pugui tancar amb un creixement del VAB al sector serveis del 5,7%. Això sí, predicció sotmesa a una elevada incertesa.

Taula 6. Evolució dels indicadors. Serveis

	Darrera dada	Període	% Variació mensual	% Variació interanual	% Variació acumulada*
Moviment de passatgers als aeroports (milers)	429,2	març 21	47,7%	-89,3%**	-86,1%
Turistes estrangers (milers)	54,0	feb. 21	-36,7%	-94,4%	-92,4%
Pernoctacions en establiments hotelers (milers)	520,0	març 21	53,0%	-83,7%**	-79,3%
Ind. d'activitat serveis (IASS) (índex 2015=100)	97,4	feb. 21	4,7%	-10,9%	-13,6%
Afil·lacions als serveis total règims (milers)	2.617,6	març 21	0,0%	-1,8%**	-1,0%

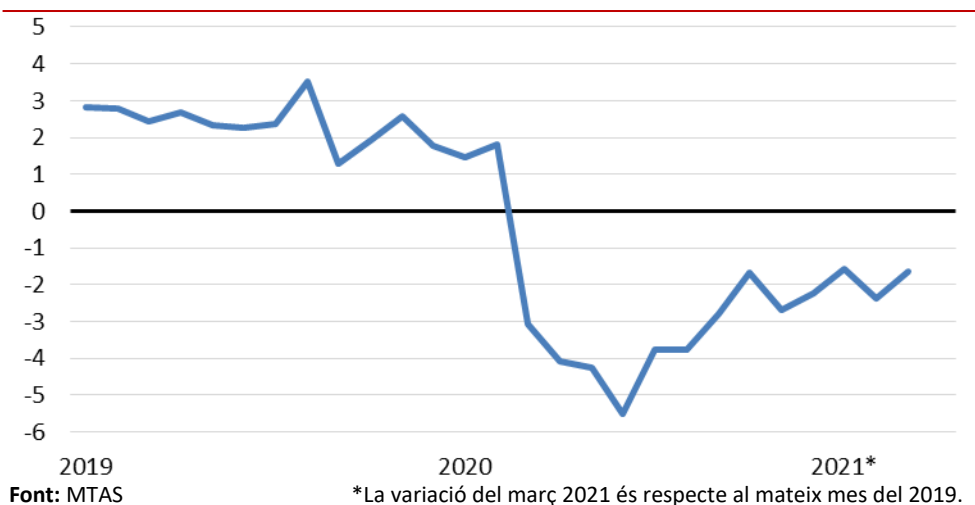
Font: Idescat i INE

*Variació interanual de la dada acumulada des de l'inici de l'any.

**Variació respecte al mateix període del 2019.

El ritme de recuperació als serveis dependrà del calendari d'eliminació de les restriccions

Previsió de creixement del PIB del sector serveis del 5,7% el 2021

Gràfic 11. Afiliats total règims (Taxes variació interanual, en %)

Mercat laboral: previsió de creixement de la taxa d'atur

L'evolució del mercat laboral està anant en consonància amb l'evolució de l'activitat analitzada en aquest informe. Així, el nombre d'ocupats al quart trimestre del 2020 ha estat un 4,0% inferior als ocupats d'un any abans, segons l'enquesta de població activa (EPA). Però aquesta reducció, tot i ser important, és inferior a la registrada en el segon i tercer trimestres. Per tant, s'observa una progressiva millora de la situació, tot i que molt lenta. Ara bé, aquesta evolució global es tradueix en diferències importants entre sectors: -0,3% a la construcció, -3,8% als serveis, -5,0% a la indústria i -13,0% a l'agricultura.

És interessant completar aquesta visió amb l'evolució de l'afiliació a la Seguretat Social. Si ens fixem en el conjunt de treballadors afiliats a la Seguretat Social, incloent el règim general i d'autònoms, les taxes de variació interanual al gener i febrer han estat del -1,6% i -2,4%, respectivament. Al març, la comparativa es fa amb l'any 2019 i la variació és d'un -1,6%. Això mostra com el recurs als expedients de regulació temporal d'ocupació (ERTO) ha permès

reduir molt l'impacte de la pandèmia sobre la xifra de treballadors en actiu.

Però, a mesura que passen els mesos, s'està observant com la represa de l'activitat no és prou ràpida com per absorbir tots aquests treballadors que havien aturat la seva activitat de manera temporal. És per això que, mes a mes, el nombre de treballadors és inferior al de fa un any. Ja el propi Banc d'Espanya ha alertat de la pèrdua progressiva d'efectivitat dels ERTO com a mecanisme temporal d'ajust dels costos laborals de les empreses, el que pot anar traslladant persones en aquesta situació a l'atur. En aquest sentit, l'evolució de l'atur registrat confirma aquesta evolució, de manera que al març del 2021 el nombre d'aturats a Catalunya és un 27,8% superior al de març de 2019, abans de la pandèmia.

Totes aquestes dades es poden sintetitzar en les previsions de cara a final d'any. D'acord amb les estimacions de la Cambra i AQR-Lab (UB), el nombre de llocs de treball podria incrementar-se al voltant d'un 3,8% en el conjunt del 2021.

Previsió d'increment del 3,8% del nombre de llocs de treball el 2021

L'any 2021 la taxa d'atur pot arribar a situar-se en el 13,5%

Taula 7. Evolució dels indicadors. Mercat laboral

	Darrera dada	Període	% Variació mensual/trimestral	% Variació interanual	% Variació acumulada*
Afiliacions al total règims (milers)	3.360,9	març 21	0,0%	-1,6%**	-0,9%
Atur registrat (milers)	505,9	març 21	-1,2%	27,8%**	26,6%
Ocupats (EPA) (milers)	3.340,6	4T-20	0,5%	-4,0%	-3,0%
Taxa d'atur (EPA) (percentatge)	13,9	4T-20	0,7p.p	3,0p.p	1,6p.p
Cost laboral per treballador i mes (euros)	2.917,8	4T-20	8,3%	-1,7%	-3,7%

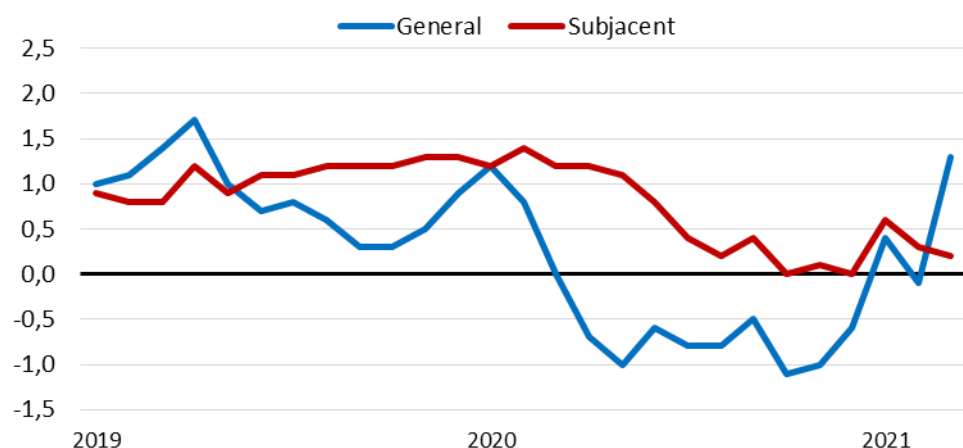
Font: Idescat, INE i MTAS

*Variació interanual de la dada acumulada des de l'inici de l'any.

**Variació respecte al mateix període del 2019.

Gràfic 12. Índex de preus al consum

(Taxa variació interanual, en %)

Font: Idescat i INE

Preus: previsió d'augment dels preus de consum

Aquest mes de març, els preus es van situar un 1,3% per sobre dels de març de 2020 a Catalunya, després d'un any totalment atípic en tots els sentits. Però és important tenir en compte que l'evolució dels preus ha estat caracteritzada per una clara reducció entre el mes de març del 2020 i febrer del 2021. La mitjana de la inflació interanual en aquests 12 mesos ha estat del -0,6%, a diferència de la mitjana dels 12 mesos anteriors en què fou del 0,8%. Per tant, una estimació poc refinada de l'impacte de la pandèmia sobre la inflació porta a un punt i mig de caiguda del nivell de preus.

En aquest context, la taxa del mes de març de l'1,3% no permet distingir si és un senyal de que els efectes de la pandèmia sobre la inflació han desaparegut, ja que és un increment calculat respecte a un mes de març del 2020 que ja fou atípic. Però en qualsevol cas, cal esperar que als propers mesos, en paral·lel a aquest procés de recuperació de l'activitat que s'ha esmentat a l'informe i amb l'arribada de nous estímuls fiscals, les taxes d'inflació

tornin a valors positius. Ara bé, la quantificació de quina pot ser la taxa d'inflació dels propers mesos és molt dependent de quina sigui l'evolució temporal de la recuperació del consum privat. Cal destacar, en tot cas, que aquest perfil temporal l'any 2020 en l'evolució de les taxes d'inflació és molt similar a l'observat en l'economia espanyola. Ara bé, si ho comparem amb l'evolució de la zona euro en el seu conjunt o amb la d'altres països de la zona euro, sí que es constaten diferències importants entre països, de manera que no s'observa un perfil homogeni.

De cara als propers mesos, els models de previsió utilitzats per la Cambra i per AQR-Lab apunten a una transició cap a taxes d'inflació que podríem considerar més "normals". Més concretament, la predicció calculada és la d'una taxa anual de l'1,3% al 2021 i una taxa anual de l'1,4% al 2022. Per valorar correctament aquestes previsions és important tenir en compte que per a la zona euro les prediccions que s'estan fent en aquest moment estan al voltant de taxes molt similars a aquestes.

Taula 8. Evolució dels indicadors. Preus

	Darrera dada	Període	% Variació mensual	% Variació interanual	% Variació acumulada*
Índex de preus al consum (índex 2016=100)	105,5	març 21	0,9%	1,3%	0,4%
Índex de preus industrials (índex 2015=100)	106,5	març 21	1,9%	4,1%	4,2%
Inflació subjacent (índex 2016=100)	104,0	març 21	0,3%	0,2%	-0,7%

Font: Idescat i INE

*Variació interanual de la dada acumulada des de l'inici de l'any.

La recuperació de la demanda farà pujar els preus els propers mesos

La inflació mitjana el 2021 pot situar-se en l'1,3%

**Cambra de Comerç
de Barcelona**

Amb el suport de

Generalitat de Catalunya
**Departament
de la Presidència**

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

AQR-Lab

Informe trimestral de conjuntura catalana

Abril del 2021

© Cambra de Comerç de Barcelona i Laboratori de Transferència d'Anàlisi Quantitativa Regional (AQR-Lab)

Equip de treball

Universitat de Barcelona:

Jordi Suriñach

Ernest Pons

Cambra de Comerç de Barcelona:

Joan Ramon Rovira

Carme Poveda

Sandra Gutiérrez Cubero

Data de tancament: 27 d'abril del 2021